

Приходько Анастасія,
*Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
аспірантка кафедри цивільного права №1*

ПРОБЛЕМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОВОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Стрімкий науковий прогрес, розвиток новітніх технологій, прагнення людства до вирішення нових проблем, що є загальними для всього світу, становлять причини для початку нового етапу в історії

людства – періоду глобалізації. Вплив глобалізаційних процесів зазнають різні сфери суспільного життя – від економічної до культурної. При цьому, зважаючи на зростаючу кількість викликів перед людством, що їх ставить глобалізація, виникає необхідність в адекватності сучасним умовам регуляторів суспільних відносин, зокрема права.

Серед науковців не існує єдиної точки зору щодо визначення сутності та ознак глобалізації в сфері права [1, с. 158]. Це пояснюється новизною зазначеного поняття, через що дискусії щодо нього тільки починають набирати обертів. Однак, підсумовуючи різноманітні підходи, що їх надають автори поняття правовій глобалізації, можна сказати, що під нею маються на увазі процеси інтеграції міжнародного та національного права в різних формах та за допомогою різних засобів [2, с. 384].

Не заперечуючи позитивні аспекти правової глобалізації, слід зупинитися на негативних. Серед останніх можна виділити загрозу зникнення культурної самобутності народів, а також звуження державного суверенітету та зменшення ролі національних органів влади в правотворчості. Ці два аспекти необхідно проаналізувати більш детально.

У правовій глобалізації виділяють декілька елементів, серед яких важливою є права інтернаціоналізація, що ґрунтується на зв'язку національного права із іншими внутрішньодержавними регуляторами. Так, серед способів її реалізації виділяють рецепцію, гармонізацію та уніфікацію [1, с. 162]. Не вдаючись до їхнього детального аналізу, треба зазначити, що держава має ретельно підходити до вибору способу трансформації законодавства, що буде прийнятним для неї.

Мається на увазі, що разом із впливом на право, глобалізація зачіпає також і культурну сферу. Так, суспільство має використовувати спеціальні інструменти захисту своєї культури від експансії та зникнення [3, с. 35–36]. Гармонізація ж являє собою інструмент трансформації законодавства, який створює найменше ризиків для культурної сфери. Тому якщо мета збереження власних культурних ідеалів превалює у конкретному суспільстві, перевага має надаватися гармонізації як способу інтернаціоналізації права [1, с. 164].

Іншим ризиком для правової системи окремої держави є виникнення наддержавних правових утворень. Мова йде про різні за масштабом юрисдикції міжнародні організації, такі як ООН, НАТО, та Європейський Союз. Держави, що є учасниками таких наднаціональних об'єднань, стикаються із проблемою обмеження власного суверенітету. Прагнучи досягти певних економічних та соціальних цілей, вони відмовляються від частини власних повноважень на користь органів влади таких утворень.

Зазначені процеси призводять до зменшення традиційних функцій держав [1, с. 165]. Загроза за таких умов вбачається в тому, що держава, прагнучи привести своє законодавство у відповідність до вимог

наднаціональних об'єднань, може ставити на другий план власні цінності. Таким чином відбувається певною мірою втручання у внутрішні справи окремої держави, що спричиняє домінування волі сильніших держав над іншими [2, с. 382].

Окремо слід зазначити, що глобалізаційні процеси мають вплив і на правову ідеологію окремого суспільства. Так, якщо держава перебуває в залежності від наднаціональних правових утворень, створюються умови для збільшення значення ідеологічних настанов інших держав. Саме тому національна правова ідеологія зазнає трансформацій з урахуванням наддержавних вимог, що також може мати наслідком нівелювання власних ідеологічних концепцій [1, с. 168].

Підсумовуючи можна сказати, що глобалізаційні процеси суттєво зачіпатимуть правову, культурну, економічну та інші сфери суспільного життя в майбутньому. З огляду на те, що дискусія серед науковців щодо правової глобалізації перебуває на початковому етапі, зазначена проблематика потребує більш детального дослідження.

Література:

1. Суспільство, людина, право: досвід філософсько-правового осмислення : монографія / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. Б. Жданенко та ін. ; за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2018. 350 с.

2. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. Б. Жданенко та ін. ; за ред. О. Г. Данильяна. Х. : Право, 2016. 488 с.

3. Данильян О. Г. Глобалізація культури: протиріччя та тенденції розвитку / О.Г. Данильян, О.П. Дзьобань // Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого" . Серія : Політологія. 2017. № 2. С. 29-41.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

Кафедра філософії

ФІЛОСОФІЯ І ПРАВО

Тези доповідей
XVI Міжнародної наукової конференції
аспірантів та студентів
(22 травня 2020 року)

Харків
«Право»
2020

УДК 340.12

Ф56

Організаційний комітет:

Голова – А. П. Гетьман, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Члени: О. Г. Данильян, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії; С. Б. Жданенко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; І. І. Коваленко, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії; Г. В. Коваленко, кандидат юридичних наук, асистент кафедри філософії

Тези друкуються мовою авторів у авторській редакції

Філософія і право : тези доп. XVI Міжнар. наук. конф. аспірантів та студентів (22 трав. 2020 р.). – Харків : Право, 2020. – 474 с.

ISBN 978-966-998-003-8

У пропонованій до уваги читачів збірці тез і повідомлень XVI Міжнародної наукової конференції аспірантів та студентів «Філософія і право» висвітлюється широке коло як загальнофілософських проблем, так і різноманітних аспектів філософії права. Певна частина матеріалів конференції розвиває і поглиблює філософські уявлення у царині правової онтології, правової антропології, теорії правових цінностей, теорії пізнання права та інституційного виміру права. Деякі напрацювання містять спроби не тільки по-новому підійти до осмислення вже достатньо розробленої проблематики, а й виявляються кроком на шляху пізнання раніше не відрефлектованого шару правової реальності. У цьому сенсі зміст нижченаведених тез засвідчує зацікавленість майбутніх фахівців права у більш глибокому теоретичному освоєнні тих феноменів правової реальності, пізнання яких є умовою розв'язання нагальних практичних завдань правотворчого й правозастосовного характеру в контексті гідного виконання професійної місії у розбудові правової державності в Україні.

УДК 340.12

Адреса редакційної колегії:

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, Харків, 61024, Україна

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2020
© Оформлення. Видавництво «Право», 2020

ISBN 978-966-998-003-8